

Türk Halk Anlatılarında Kadın

ünlü yazarlarımızın

Kadınlar üzerine yapılan araştırmaları gerektiği üzerinde durul-

Toplumbilim

arařtırmalara göre özellikle ath-gcebe kültürün etki-

yendiği, yerine geçtiği kralın karısı veya kızıdır. Bu

li olduđu. Türklerde bodur erkeklerle beraber rnatizma hast

durum hastayız. Geldek anemler toplumlara hast

Toplumbilim

Oğuz Kağan destanının İslâmî varyantında da Oğuz, adeta bir peygamber özelliği kazanmıştır. Daha doğmadan annesini İslâmiyet'e davet eder. Evlendiği kızları da yine İslâm'a çağırır, bu teklifi reddeden amçası Kür-Han'ın kızıyla birlikte olmaz. İkinci evli-

Dede Korkut Kitabı'nın başında kadımlarla ilgili bir değerlendirme yer alır. Dede Korkut kadınları dörde ayırır: "*Birisi solduran soptur. Birisi tolduran toptur. Birisi ivün tayağudur. Birisi niçe söyler isen bayağudur.*"¹⁷ Burada kadınlar ev işinden, kocasına karşı

Toplum bilim

becerileri sayesinde padişahın oğlu ile evlendikleri görülür. Her ne kadar masallar, baskı altında ve durağan bir şekilde yaşayan toplumların bireylerinin, bireysel kurtuluş ütopyaları gibi görülse de aslında bunlar bütün toplumun ortak düşleridir. Gerçek hayatta yapılamayan sevgiler, kötü idareciden hesap sorma, sı-

rem yanar kül olur, Aşlı da onun küllerini süpürürken bir kıvılcımla tutuşur; böylelikle ikisi de ölür. Fakat ikisi de birbirlerine sadık kalmışlardır. Onların mezarları bile yan yanadır.

Sosyal hayatın çeşitli sahnelerinin canlandırıldığı *Merdivan ve Ortasını*'nda ise hem namuslu jehiz-

Toplumbilim

hazırlanmış ve yayınlanmış atasözleri kitaplarında da yer alır.

dinliğiyle hem de cinsel nesne olmasıyla, güzelliğiyle ilgilidir:

Arı sırtı kaçı sırtı. At ile avrada inanılmaz. Arat

Alma çocuktun kuzu. Pürer çider çocuktun izini

Toplumbilim

- Kültürü*, Boğaziçi Yay., 12. bs., İstanbul, 1995, s.216-217; Şefika Kurnaz, *Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923)*, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yay., Ank., 1990, s.1-5; Emel Doğramacı, *Türkiye'de Kadının Dünü ve Bugünü*, T. İş Bank. Kül. Yay., 2. bs., Ank., 1992, s.3-13; Özkan İzgi, "İslamiyet'ten Önceki Türklere Kadın", *Türk Kültürü Araştırmaları*, yıl: XI-XIV, Ank., 1975, s.145-160;
17. Ergin, a.g.e., s.76.
18. Türköne, a.g.e., s.211.
19. Naciye Yıldız, *Manas Destanı (W. Radloff) ve Kırgız Kültürü ile İlgili Tespit ve Tahliller*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 1995, s.165-188.
20. Yıldız, a.g.e., s.180.